

Téli séta a várbeli „katakombákban“

Sokan lesznek, akik talán hitetlenül csóválják fejüket e cím láttára, pedig bizonyára hallottak már a Vár ódon házai alatt elhuzódó titokzatos pincék labirintusairól, a Szentgyörgy-tér alatt található „*encketlen tórol*“, melyen „*csónakázni is lehet*“ s amelynek mélyéről „*rozsdás vasajtók vezetnek*“ az Alagutba, Óbudára s még messzebbre.

A budai várban lévő s a török időkben vagy még azelőtt készült földalatti pincék és természetes barlangok feltárását a Hadimúzeum vette programba a Nemzetközi Barlangkutató Kongresszuson s egy százados térkép alapján dr. Kadič Ottokár főgeológus megkezdte a kb. 144, egymással nagyrészt összefüggő barlang-pince rendszeres feltárását, mely már eddig is jelentős eredményekkel járt.

Egyik érdekes barlang a *Verbőczy-utca 5. sz. ház* alatt van. A sok vihart és ostromot látott ház udvarából nyílik a pince bejárata, mely előbb a 13 méter mély első üregbe vezet, onnan azonban természetes kőbe faragott lépcsőkön az alsó pinceüregbe lehet jutni. A legtöbb pince ugyanis lefelé több emeletes: van olyan is, mely 4 emeletből áll. E pincelépcsőket annak idején rabok vésték a hegy mésztufa anyagába. Mennyi könny és sóhaj tanui lehettek a tiszteletreméltó kövek! A pince mélyén csodálatos látvány fogad: maga a pinceterem egy természetes barlang, melynek üregét évezredek alatt a hegy belsejében keringő *ősforróvíz* és a *Duna vize* mosta ki, mely akkoriban kb. 80 méterrel folyt magasabban jelenlegi szintjénél. A pince mennyezetét remek kőarabeszkék borítják, mintegy megkövesedett hullámozó víztükröt képezve, az oldalfalakba pedig a jellegzetes Dunakavics (sóder) van ágyazva, melyet csakis a folyam hordhatott ide az őskorban. A barlang boltozatán sok helyt cseppkőképződés is látszik s 3—5 cm hosszú stalaktitok függenek alá. Különböző aknák vezetnek fel itt-ott a magasba.

Az *Országház-u. 4. sz. ház* ősi pincéje ugyan csak természetes barlangok sorából áll, melyek ostrom idején „*bombamentes fedezetek*“ nyújthattak. De még a modern légitámadások esetére is abszolút biztos menedéket adhatnának! E pin-

cében egy 3 m mély, látszólag tiszta, de a meg-ejtett vegyvizsgálat szerint ma már fertőzött vizet tartalmazó kerek, falazott ciszterna van. Ha tehát a lakosságnak élelme volt, úgy hónapokig is kibírhatták itt egy ostrom ágyutüzét. E ciszternákat gyakran éppen a levezető lépcső elé ásták, hogy a járást nem ismerő s esetleg betóduló ellenség a sötétben abba behulljon...

A *Szentháromság-utca 5. sz. ház* pincéjéből egy elfalazott átjáró vezet a szemben lévő I. ker. előljáróság épületébe, ugyszintén a szomszéd házak sziklapincéibe is. E pince több helyén a jellegzetes török apró téglákból készült falazások, boltozatok, sőt vasrácsok is láthatók. Több hatalmas földalatti terület valaha mészarók is használhatták, mert vaskampóik

még most is helyükön lógnak a sziklafalba verve. E ház a Besseney bárói család tulajdona.

Az *Uri-utca 32. sz. ház* ősi pincéje valamennyi között a legnagyobb látványt nyújtja. Egymás alatt fekvő hatalmas termek valóságos labirintusa e grandiózus építmény, melynek minden oldalból részben elfalazott, részben még ki nem kutatott nyílások vezetnek más, ismeretlen pincebarlangok felé...

A szomszédos, *Uri-utca 19. sz. ház* pincéjének fenekéről több emelet magas, falazott kürtő emelkedik a ház udvarába, honnan kötélén leeresztett puttonnyal lehetett vizet meríteni a ciszterna fenekén lévő természetes forrásmedencéből. A kürtő egyik oldalnyílásán ledobott kő kései locsánása mutatja, hogy a víztükrő bizony még jó mélyen lehet a legalsó pinceszakasza alatt is. E pince fenekén több nagy, kagylóalakú érdekes kőképződmény van, melyet a mennyezetről lecsöpögő víz hozott létre az évszázadok alatt.

Az említett, *legendáshírű tó a Tárnok-utca 4. sz. ház* pincéjének fenekén van. Jellemző azonban a házmesterné megjegyzése, hogy ő is „*hallott ugyan már a tórol, de bizony még sohasem nézte meg, hogy csakugyan megvan-e*“. Pedig tényleg megvan és pedig a *negyedik alsó pince mélyén*, mely teljesen víz alatt áll, sőt a patak folyását is lehet látni, mely a földalatti tavat táplálja.

Dr. Margittay Rikárd.